

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 125 L

(2016–2017)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i utlendingsloven
(hjemmel til å gi generelle instruksjoner om
tvangsmidler m.m.)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	7	Anmodningsvedtak nr. 937 (2015–2016) om kjønnsbasert forfølgelse som grunnlag for opphold	12
2	Bakgrunnen for lovforslaget	5		Bakgrunn	12
3	Gjeldende rett	7	7.1	Departementets gjennomgang	12
3.1	Instruksjonsadgang	7	7.2		
3.2	Hjemlene for å pålegge meldeplikt og bestemt oppholdssted	8	8	Anmodningsvedtak nr. 851 og 859 (2015–2016) om endringer i underholds-	
4	Høringsforslaget	9	8.1	kravet	13
4.1	Hjemmel for å gi generelle instruksjoner om bruk av tvangsmidler	9	8.2	Bakgrunn	13
4.2	Hjemmel for forskriftsregulering om bestemt oppholdssted og meldeplikt	10	8.3	Gjeldende rett	14
5	Endring i utlendingsloven § 48 om oppholdstillatelse for å inngå ekteskap	11	8.4	Høringen	14
6	Endring i utlendingsloven § 108 om straff	12	9	Departementets vurdering	15
			10	Økonomiske og administrative konsekvenser	15
				Merknader til de enkelte bestemmelsene	15
				Forslag til lov om endringer i utlendingsloven (hjemmel til å gi generelle instruksjoner om tvangsmidler m.m.)	17

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 125 L

(2016–2017)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i utlendingsloven (hjemmel til å gi generelle instruksjoner om tvangsmidler m.m.)

*Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 28. april 2017,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i denne proposisjonen endringer i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven).

Det foreslås hjemmel for at departementet skal kunne gi generelle instruksjoner om bruk av tvangsmidler etter utlendingsloven i saker som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser (sikkerhetssaker).

Videre foreslås det blant annet å gi hjemmel for forskriftsregulering om bestemt oppholdssted og meldeplikt i saker hvor utlendingen utgjør en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser.

Departementet fremmer også forslag om å rette en mangel i bestemmelsen om oppholdstillatelse i forlovede-tilfeller, som oppsto etter behandlingen av Prop. 90 L (2015–2016) Endringer i utlendingsloven mv. (innstramninger II).

Videre fremmer departementet forslag om å rette en henvisningsfeil i utlendingslovens § 108 sjuende ledd om straff.

Proposisjonen inneholder også departementets tilbakemelding på Stortingets anmodningsvedtak nr. 937 (2015–2016) om kjønnsbasert forfølgelse som grunnlag for opphold.

Videre inneholder proposisjonen departementets tilbakemelding på Stortingets anmodningsvedtak nr. 851 og 859 (2015–2016) om endringer i

utlendingsforskriften vedrørende underholds-kravet.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 24. juni 2016 på høring forslag til endringer i utlendingsloven § 128 og § 130.

Høringsforslaget ble sendt til følgende instanser:

Alle departementene

Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)

Barneombudet

Datatilsynet

Domstoladministrasjonen

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI)

Likestillings- og diskrimineringsombudet

Nasjonalt ID-senter

Norad

Politidirektoratet (POD)

Politiets sikkerhetstjeneste (PST)

Regjeringsadvokaten

Riksadvokaten

Språkrådet

Stortingets ombudsmann for forvaltningen

Utlendingsdirektoratet (UDI)

Utlendingsnemnda (UNE)	Pensjonistpartiet
Fylkesmennene	Peoplepeace
Advokatforeningen	Politiets Fellesforbund
Akademikerne	Politijuristene
Amnesty International Norge	PRESS – Redd Barna Ungdom
Antirasistisk Senter	Redd Barna
Arbeiderpartiet	Rettspolitisk forening
Arbeidsgiverforeningen Spekter	Røde Kors
Bispedømmene (11 stykker)	Rødt
Demokratene	Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn
Den norske dommerforening	Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)
Den norske kirke – Kirkerådet	Seniorsaken
Det liberale folkepartiet	Senterpartiet
DROF – Driftsoperatørforum	SOS Rasisme
Fagforbundet	Sosialistisk Venstreparti
Faglig forum for kommunalt flyktningarbeid	Stiftelsen barnas rettigheter
Flyktninghjelpen	Uføre Landsorganisasjon (ULO)
Fremskrittspartiet	UNHCR Stockholm
Helsingforskomiteen	Unio – Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede
Hovedorganisasjonen Virke	Venstre
Human Rights Service (HRS)	Vergeforeningen Virke Hovedorganisasjonen
Høyre	Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)
Innvandrerne Landsorganisasjon (INLO)	
Islamsk Råd	Frist for å avgi høringssvar var 24. september 2016. Følgende instanser har uttalt seg om realiteten i forslaget:
Juridisk Rådgivning for Kvinner (JURK)	
Juss-Buss	
Jussformidlingen	Oslo politidistrikt
Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS)	Politidirektoratet
Kontoret for fri rettshjelp	Politiets sikkerhetstjeneste
Kristelig Folkeparti	
Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)	Advokatforeningen
KUN Senter for kunnskap og likestilling	Jussformidlingen
Kystpartiet	
Landsorganisasjonen i Norge (LO)	Følgende instanser har uttalt at de ikke ville gi uttalelse i saken eller at de ikke hadde merknader til forslaget:
Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)	
Miljøpartiet De grønne	Arbeids- og sosialdepartementet
MiRA Ressurssenter for innvandrere og flyktningkvinner	Utenriksdepartementet
Norges Juristforbund	Landbruks- og matdepartementet
Norges Kommunistiske Parti	Kunnskapsdepartementet
Norges Nasjonale Institusjon for Menneskerettigheter	Samferdselsdepartementet
Norges politilederslag	Helse- og omsorgsdepartementet
Norsk Folkehjelp	
Norsk Innvanderforum	Arbeids- og velferdsdirektoratet
Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS)	Domstoladministrasjonen
Norsk senter for menneskerettigheter (SMR)	Utlendingsnemnda
Norsk Tjenestemannslag (NTL)	Riksadvokaten
Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)	
Organisasjonen mot offentlig diskriminering (OMOD)	Arbeidsgiverforeningen Spekter
	Mellomkirkelig råd for Den norske kirke
	Landsorganisasjonen i Norge

UDI hadde bare merknader til forskriftsbestemmelsene i høringsnotatet.

3 Gjeldende rett

3.1 Instruksjonsadgang

Det alminnelige utgangspunktet er at departementet har instruksjonsadgang innenfor sin gren av statsforvaltningen, og at dette gjelder både generelle instruksjoner og instruksjoner i enkeltsaker. Denne hovedregelen fremgår ikke av utlendingsloven, men er forutsatt blant annet flere steder i forarbeidene til lovreglene om instruksjonsretten.

Den generelle lovbestemmelsen om instruksjonsadgangen er fastsatt i utlendingsloven § 76 annet ledd:

«Departementets alminnelige instruksjonsadgang gir ikke adgang til å instruere om avgjørelsen av enkeltsaker.»

En spesialbestemmelse for saker som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn er nedfelt i utlendingsloven § 128. Bestemmelsens første ledd lyder:

«Departementet kan uavhengig av de begrensningene som følger av § 76, instruere om saksbehandlingen og om alle prosessuelle beslutninger i saker som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn. Departementet kan ikke instruere om bruk av tvangsmidler som besluttes i medhold av lovens kapittel 12, jf. § 130.»

Bestemmelsen i utlendingsloven § 128 første ledd første punktum innebærer unntak fra begrensningene i § 76, altså forbudet mot å instruere i enkeltsaker, ved at det i saker som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn, også kan gi instruksjoner om saksbehandlingen og prosessuelle beslutninger (i enkeltsaker).

Departementet har tolket utlendingsloven § 128 første ledd annet punktum slik at bestemmelsen bare setter begrensninger i departementets adgang til å instruere i enkeltsaker. Dette lå til grunn for at departementet mente at man hadde kompetanse til å gi en slik instruks som ble fastsatt 14. januar 2015 (GI 01/2015), og hvor hovedinnholdet lød:

«1. Departementet instruerer om at personer som er utvist fordi de utgjør en trussel mot

grunnleggende nasjonale interesser, men som er vernet mot utsendelse etter utlendingsloven § 73, som hovedregel skal pålegges bestemt oppholdssted, eventuelt også meldeplikt.

2. Når det gis pålegg om bestemt oppholdssted må plassering vurderes særskilt ut fra sakens art. Det skal som hovedregel pålegges oppholdssted utenfor de større byene og omegn.»

I lagmannsrettens avgjørelse 20. mars 2015 i saken som gjaldt pålegg om bestemt oppholdssted for Najmuddin Faraj Ahmad (Mulla Krekar), la lagmannsretten til grunn at utlendingsloven § 128 første ledd annet punktum ikke bare begrenser departementets adgang til å gi instruks om bruk av tvangsmidler i enkeltsaker, men at den også begrenser kompetansen til å gi generelle instruksjoner om dette:

«Ordlyden i § 128 første ledd annet punktum gir ingen holdepunkter for at begrensningene i instruksjonsadgangen bare gjelder instruksjon i enkeltsaker. Formuleringen er helt generell: «(D)epartementet kan ikke instruere om bruk av tvangsmidler». Dersom begrensningene bare skulle gjelde enkeltsaker, hadde det vært naturlig å si dette uttrykkelig, slik det er gjort i § 76 annet ledd første punktum. Heller ikke forarbeidene gir holdepunkter for at departementet skulle ha generell instruksjonsmyndighet ved bruk av tvangsmidler. Forarbeidene begrenser seg til å gjengi lovens generelle formulering, jf. sitatet ovenfor.

Oslo politidistrikt har anført at det som reguleres i første ledd [sic] første punktum, er instruksjonsmyndighet i enkeltsaker, og at begrensningen i annet punktum må leses med dette som utgangspunkt. Tilsvarende anførsel kan gjøres gjeldende for formuleringen av den tidligere bestemmelsen i § 76 tredje ledd annet punktum.

Lagmannsretten bemerker at bakgrunnen for begrensningene i instruksjonsadgangen når det gjelder bruk av tvangsmidler, er at det dreier seg om avgjørelser som bygger på konkrete skjønnsmessige vurderinger som politiet har særlige forutsetninger for å foreta. I Prop. 138 L (2010–2011) Endringer i utlendingsloven (utvidet adgang til fengsling mv.) side 53 er det henvist til at tvangsmiddelbruken «bør forbeholdes politiet med en påfølgende domstolskontroll».

En beslutning om bruk av tvangsmidler er et alvorlig inngrep overfor den det gjelder og må alltid bygge på en konkret skjønnsutøvelse. Avveiningen må omfatte både om det er grunn til å anvende tvangsmidlet, og om inngrepet er forholdsmessig, se utlendingsloven § 99 første ledd. Blant annet likheten med straffeprosessuelle tvangsmidler innebærer at politiet har særskilte forutsetninger for å utøve et faglig skjønn ved anvendelse av reglene om tvangsmidler etter utlendingsloven.

På denne bakgrunn er det lagmannsrettens syn at utlendingsloven § 128 jf. § 76 må tolkes slik at departementets kompetanse til å gi generelle instruksjoner for politiets bruk av tvangsmidler, er begrenset. Hvorvidt denne begrensningen avskjærer alle former for generelle instruksjoner, er det ikke nødvendig å ta stilling til i saken her. Slik lagmannsretten ser det, må nevnte bestemmelser tolkes slik at departementet i hvert fall ikke kan gi generelle instruksjoner som direkte gjelder den faglige skjønnsutøvelsen politiet må foreta ved anvendelsen av reglene om tvangsmidler, herunder ved pålegg om meldeplikt og bestemt oppholdssted.»

Departementets instruks av 14. januar 2015 ble formelt opphevet ved instruks fra departementet av 24. juni 2016.

3.2 Hjemlene for å pålegge meldeplikt og bestemt oppholdssted

Mens utlendingsloven § 105 er den alminnelige bestemmelsen for når det kan pålegges meldeplikt eller bestemt oppholdssted, inneholder § 130 en spesialregel for saker hvor utlendingen utgjør en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser. Mens § 105 inneholder en hjemmel for forskriftsregulering, er dette ikke tilfellet for § 130. Bestemmelsene lyder som følger:

«§ 105. Meldeplikt og bestemt oppholdssted

En utlending kan pålegges meldeplikt eller bestemt oppholdssted når

- utlendingen ikke samarbeider om å klarlegge sin identitet i henhold til lovens § 21 eller § 83, eller det er konkrete holdepunkter for å anta at utlendingen oppgir uriktig identitet,
- det er konkrete holdepunkter for å anta at utlendingen vil unndra seg iverksettingen

av et vedtak som innebærer at utlendingen plikter å forlate riket,

- utlendingen er asylsøker eller har ulovlig opphold og er ilagt straff for et straffbart forhold eller treffes på fersk gjerning ved utøvelse av et straffbart forhold, som kan føre til høyere straff enn fengsel i seks måneder,
- det eneste grunnlag for opphold i riket er vernet mot utsendelse etter § 73,
- utlendingens søknad om beskyttelse har blitt eller mest sannsynlig vil bli nektet realitetsbehandling i medhold av § 32 første ledd bokstav a eller d eller femte ledd, eller
- utlendingens søknad om beskyttelse antas å være åpenbart grunnløs og skal behandles i løpet av 48 timer.

Pålegg om meldeplikt og bestemt oppholdssted besluttes av politimesteren eller den politimesteren gir fullmakt. Utlendingen kan kreve innbrakt for retten spørsmålet om vilkårene for meldeplikt og bestemt oppholdssted foreligger, og om det er grunn til å opprettholde pålegget. Politiet sørger for at den som rammes av pålegget om meldeplikt og bestemt oppholdssted, blir gjort kjent med denne retten. Straffeprosessloven §§ 175 første ledd annet punktum, 184 og 187a gjelder tilsvarende så langt de passer.

Kongen kan gi nærmere regler i forskrift om pålegg om meldeplikt eller bestemt oppholdssted etter første ledd.

§ 130. Tvangsmidler mv.

Det kan foretas beslag av reisedokumenter etter § 104, eller pålegges meldeplikt og bestemt oppholdssted etter § 105, dersom:

- utlendingen er funnet å utgjøre en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser og
- ikke har innrettet seg etter et vedtak om at vedkommende må forlate riket eller tvangsretur for øvrig ikke lar seg gjennomføre.

En utlending kan pågripes og fengsles etter § 106 dersom utlendingen utgjør en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser, og dette er fastslått i et vedtak i utlendingssaken, og det treffes tiltak mot utlendingen med sikte på utsendelse. Bestemmelsene om lengste samlede fengslingstid i § 106 femte ledd gjelder ikke.

Under krig eller når krig truer, eller under særlige forhold ellers, kan Kongen av hensyn

til grunnleggende nasjonale interesser gi ytterligere bestemmelser om meldeplikt enn det som framgår av § 19 og forskrift gitt i medhold av § 20.»

4 Høringsforslaget

4.1 Hjemmel for å gi generelle instruksjoner om bruk av tvangsmidler

4.1.1 Forslaget

Justis- og beredskapsdepartementet foreslo i høringsnotat 24. juni 2016 en presisering i utlendingsloven § 128 første ledd, første og annet punktum for at departementet skal kunne gi generelle instruksjoner i sikkerhetssaker.

4.1.2 Høringsinstansenes syn

Fem høringsinstanser har uttalt seg om forslaget (*Politidirektoratet, Politiets sikkerhetstjeneste, Oslo politidistrikt, Advokatforeningen og Jussformidlingen*).

Politidirektoratet og *Oslo politidistrikt* støtter den foreslåtte endringen i utlendingsloven § 128. *Politiets sikkerhetstjeneste* har ingen innsigelser.

Advokatforeningen er positiv til at departementet gjennom sine endringsforslag bidrar til å klargjøre hjemmelsgrunnlaget på feltet, men støtter ikke den foreslåtte endringen av utlendingsloven § 128 og bemerker blant annet:

«Departementets forslag til regelendringer gjelder innenfor saksområdet «saker som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn». Dette saksområdet er per i dag etter Advokatforeningens erfaring et saksområde med begrenset omfang. Det antas således på generelt grunnlag at endringsforslagene ikke vil få veldig stor betydning. Advokatforeningen ser imidlertid i lys av samfunnsutviklingen de siste årene at antall saker som faller inn under området kan antas å øke fremover. Advokatforeningen er derfor positiv til at departementet gjennom sine endringsforslag bidrar til å klargjøre hjemmelsgrunnlaget på feltet.

Advokatforeningen finner grunn til å minne om at det ikke er noe krav for bruk av utlendingslovens tvangsmidler at det foreligger et straffbart forhold, og bruken av tvangsmidlene ikke medfører at noen får status som siktet. Samtidig er det flere steder i utlendingsloven bestemt at visse regler i straffeprosessloven

gjelder som utfyllende regler «så langt de passer». I utlendingsloven § 105 annet ledd siste punktum er det således bestemt at straffeprosessloven §§ 175 første ledd annet punktum, 184 og 187 a gjelder tilsvarende så langt de passer.

Det er likevel ingen tvil om at en avgjørelse om bestemt oppholdssted er av inngripende karakter, og at et slikt inngrep i individets frihet krever en særskilt begrunnelse i det enkelte tilfelle, samtidig som det er påkrevet at tiltaket skal være proporsjonalt med de interesser som skal vernes. Nettopp av denne grunn kan Advokatforeningen ikke støtte forslaget om at det skal være en hovedregel om bestemt oppholdssted.

Til forslaget om instruksjonsmyndighet er Advokatforeningen skeptisk til at departementet skal ha instruksjonsmyndighet, nettopp av hensyn til maktfordelingen. Ettersom en bestemmelse om bestemt oppholdssted oppleves som et tvangsmiddel, bør departementet ikke ha instruksjonsmyndighet.

...

Advokatforeningen støtter ikke forslaget fordi det rører ved den maktfordeling. Tvangsiltak skal begjæres av politiet, og prøves av domstolene.»

Jussformidlingen stiller seg kritisk til forslaget og anfører at de ikke ser noen tungtveiende grunner til at departementet skal ha kompetanse til å gi generelle instruksjoner om skjønnsutøvelsen i saker om bruk av tvangsmidler etter utlendingsloven §§ 105 og 130. I den forbindelse bemerker *Jussformidlingen* blant annet at:

«Risikoen for at departementet gir generelle instruksjoner som er ment for helt spesielle tilfeller, vil øke med en slik kompetanseendring, noe Krekar-saken illustrerer. Instruksene kan utformes så spesifikt at de legger føringer på politiets utøving av faglig skjønn ved tvangsvedtak etter utlendl. § 128, noe som kan føre til at begrunnelsen for vedtakene blir for svak. Dette vil etter vår oppfatning gå på bekostning av rettssikkerheten til den enkelte og er ikke en ønsket utvikling. Departementet viser til at individets rettssikkerhet ivaretas tilstrekkelig gjennom regelen i utlendl. § 99 første ledd om at avgjørelser om bruk av tvangsmidler skal være basert på en konkret og individuell vurdering, og gjennom muligheten for etterfølgende rettslig prøving. *Jussformidlingen* er uenig i dette, og mener at de nevnte forholdene ikke

ivaretar rettssikkerheten til den enkelte i tilstrekkelig grad.

Det følger av Isene-dommen inntatt i Rt. 1981 s. 745 at kravet til vedtakets begrunnelse etter fvl. § 25 øker med vedtakets inngripende karakter. Den foreslåtte endringen i utlendl. § 128 gjelder hjemmel til å fatte vedtak om bruk av tvangsmidler. Alle som utsettes for inngripende vedtak har dermed rettskrav på en forsvarlig begrunnelse. Dersom departementet legger for mange føringer på politiets skjønnsutøvelse i saker etter utlendingslovens §§ 105 og 130, kan begrunnelsen for vedtakene bli for svak. Dette vil gå på bekostning av den enkeltes rett til en forsvarlig begrunnelse.»

4.1.3 Departementets vurdering

Departementet mener det bør gjelde en mulighet for departementet til å gi generelle instruksjoner om bruk av tvangsmidler i sikkerhetssaker etter utlendingsloven, og fastholder forslaget i høringsnotatet. I dag er det et paradoks at loven har et forbud mot å gi generelle instruksjoner om bruk av tvangsmidler i sikkerhetssaker, jf. lagmannsrettsavgjørelsen av 20. mars 2015 som er omtalt i avsnitt 3.1 ovenfor, samtidig som det ikke er et forbud mot generelle instruksjoner i andre saker etter loven (hvor særlig unndragelsesfare eller ID-tvil kan begrunne bruk av tvangsmidler). Departementet mener at denne situasjonen aldri har vært tiltenkt fra departementets eller Stortingets side.

Utlendingsloven hadde ingen formulering om at departementet ikke hadde myndighet til å gi generelle instruksjoner om bruk av tvangsmidler i sikkerhetssaker før utlendingsloven § 128 første ledd annet punktum trådte i kraft i januar 2014. Videre var det, i forbindelse med Stortingets behandling, ingen uttrykkelig drøfting av om det skulle innføres en slik begrensning i instruksjonsadgangen som lagmannsretten la til grunn.

Advokatforeningen har anført at hensynet til maktfordeling taler mot at departementet skal ha instruksjonsmyndighet, og viser til at departementet ikke bør ha en slik myndighet ettersom en bestemmelse om bestemt oppholdssted oppleves som et tvangsmiddel. Videre har Jussformidlingen anført at risikoen for at departementet gir generelle instruksjoner som er ment for helt spesielle tilfeller vil øke med en kompetanseendring der departementet får instruksjonsmyndighet, og at dette vil gå på bekostning av den enkeltes rettssikkerhet.

Departementet mener at de aktuelle anførselene ikke tar hensyn til at loven ikke fastsetter

noen begrensning i adgangen til å gi generelle instruksjoner om bruk av tvangsmidler i andre saker enn sikkerhetssaker. Etter lagmannsrettens avgjørelse fra 2015, er det således en inkonsekvens i rettstilstanden som departementet nå foreslår å rette gjennom lovendringsforslagene.

Departementet understreker for øvrig at hensynet til den enkeltes rettssikkerhet vil bli tilstrekkelig ivaretatt selv om departementet har myndighet til å gi generelle instruksjoner om bruk av tvangsmidler. Myndigheten til å gi pålegg om meldeplikt eller bestemt oppholdssted i det enkelte tilfelle vil fortsatt ligge hos politiet. Videre innebærer utlendingsloven § 99 første ledd at avgjørelser om bruk av tvangsmidler må være basert på en konkret og individuell vurdering. Tvangsmidler kan bare anvendes dersom tiltaket er forholdsmessig. En generell instruks som bryter med disse forutsetningene og for eksempel medfører tiltak som virker uforholdsmessige overfor utlendingen eller vedkommendes familie, vil ikke være lovlig. Videre vil rettssikkerheten være ivaretatt gjennom retten til full etterfølgende prøving av pålegg i domstolene.

4.2 Hjemmel for forskriftsregulering om bestemt oppholdssted og meldeplikt

4.2.1 Forslaget

Departementet foreslo i høringsnotatet en endring i utlendingsloven § 130 for å gi hjemmel for forskriftsregulering om meldeplikt eller bestemt oppholdssted etter bestemmelsen. Forslaget innebærer at departementet i forskrift kan gi nærmere regler om pålegg om meldeplikt eller bestemt oppholdssted etter bestemmelsens første ledd.

4.2.2 Høringsinstansenes syn

Politidirektoratet støtter den foreslåtte endringen og *Oslo politidistrikt* er positiv til forslaget.

Politiets sikkerhetstjeneste har ikke innspill til den foreslåtte endringen.

Advokatforeningen har ingen særskilte kommentarer til lovendringen.

De øvrige høringsinstansene kommenterer ikke endringsforslaget.

4.2.3 Departementets vurdering

Departementet fastholder forslaget om å gi hjemmel for å gi nærmere regler i forskrift om pålegg om meldeplikt eller bestemt oppholdssted etter utlendingsloven § 130.

For pålegg om meldeplikt eller bestemt oppholdssted etter utlendingsloven § 105 første ledd er det allerede hjemmel for forskriftsregulering, jf. bestemmelsens tredje ledd, og det er også gitt forskriftsregler i utlendingsforskriften § 18-12. Departementet mener det er hensiktsmessig at det gis mulighet for forskriftsregulering også for pålegg om meldeplikt eller bestemt oppholdssted etter utlendingsloven § 130.

Det vises også til at ingen av høringsinstansene har hatt innvendinger til forslaget.

I utlendingsforskriften § 18-12 er det gitt nærmere regler om pålegg av meldeplikt og bestemt oppholdssted etter utlendingsloven § 105. Departementet sendte forslag om endring i utlendingsforskriften § 18-12 på høring sammen med forslaget til endring av utlendingsloven § 128 og § 130. De foreslåtte endringene gjelder politiets bruk av hjemmelen i utlendingsloven § 105 første ledd bokstav d om å ilegge bestemt oppholdssted og eventuelt meldeplikt i saker som berører grunnleggende nasjonale interesser. Forskriftsforslaget lød:

«Utlendingsforskriften § 18-12 nytt annet ledd skal lyde:

En utlending som nevnt i utlendingslovens § 105 første ledd bokstav d og som er utvist av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser etter utlendingsloven § 126 annet ledd, skal som hovedregel pålegges bestemt oppholdssted, og eventuelt meldeplikt, dersom det er tilstrekkelig grunn til det og pålegget ikke er uforholdsmessig, jf. § 99.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd og skal lyde:

Pålegg om bestemt oppholdssted kan blant annet gå ut på at utlendingen skal bo på en bestemt adresse, herunder på et mottak eller lignende, eller i en bestemt kommune, politidistrikt, eller annet naturlig avgrenset sted. Pålegget kan også gå ut på at utlendingen pålegges å oppholde seg i en bestemt kommune, politidistrikt eller annet naturlig avgrenset område. Det angitte oppholdsstedet skal ikke begrense bevegelsesfriheten mer enn det som er nødvendig for å ivareta de hensyn som begrunner pålegget. *Ved pålegg om bestemt oppholdssted i tilfeller som nevnt i annet ledd må plassering vurderes særskilt ut fra sakens art. Det skal som hovedregel pålegges oppholdssted utenfor de større byene og omegn.»*

Det har kommet flere merknader til forskriftsforslaget i høringsrunden. Blant annet har både Politidirektoratet og Politiets sikkerhetstjeneste påpekt at forslaget legger så sterke føringer på skjønnsutøvelsen at det kan oppstå konflikt med politifaglige vurderinger. Dette er vektige innvendinger som departementet vil ta hensyn til før endelig forskrift fastsettes.

5 Endring i utlendingsloven § 48 om oppholdstillatelse for å inngå ekteskap

Ved behandling av Prop. 90 L (2015–2016) Endringer i utlendingsloven mv. (innstramminger II) ble det innført et 24-årskrav ved familieetablering gjennom en ny § 41 a. Bestemmelsen lyder:

«Det er et vilkår for oppholdstillatelse etter §§ 40 (ektefeller) og 41 (samboere) at begge parter har fylt 24 år, med mindre:

- a) ekteskapet var inngått eller samlivet var etablert før tidspunktet for referansepersonens innreise i Norge, eller
- b) partene har inngått ekteskap eller levd i et etablert samliv i Norge mens begge har hatt oppholdstillatelse eller norsk eller nordisk statsborgerskap.

Det kan gjøres unntak fra vilkåret dersom det er åpenbart at ekteskapet eller samlivet er frivillig.»

Departementet hadde også foreslått en korresponderende endring i bestemmelsen om forlovede-tillatelser (§ 48 første ledd). Forslaget lød:

«Oppholdstillatelse med inntil seks måneders varighet kan gis til en søker som skal inngå ekteskap etter innreisen med en referanseperson som nevnt i § 40 første ledd. Det er et vilkår at begge parter er over 18 år. Bestemmelsene i § 40 tredje, femte og sjuende ledd og §§ 41 a, 41 b og 41 c gjelder tilsvarende. Kongen kan fastsette nærmere vilkår i forskrift.»

Henvisningene til §§ 41 b og 41 c, gjaldt andre forslag til endringer som ikke ble vedtatt, og det ble derfor heller ikke flertall for de foreslåtte endringene i § 48 første ledd.

Etter at 24-årskravet for familieetablering nå er vedtatt og har trådt i kraft, mener departementet det bør vedtas en endring i § 48 første ledd om forlovede-tillatelser som tydeliggjør at det også for

forloveder skal gjelde et 24-årskrav. Departementet gjentar derfor samme forslag til endring av § 48 første ledd som i Prop. 90 L (2015–2016) Endringer i utlendingsloven mv. (innstramninger II), men uten henvisning til §§ 41 b og 41 c. Det bemerkes for øvrig at mens selve 24-årskravet kun fremgikk av en henvisning til lovens § 41 a i lovproposisjonen, Innstramninger II, foreslås det nå at dette skal fremgå uttrykkelig i § 48.

6 Endring i utlendingsloven § 108 om straff

Ved lov 9. januar 2009 nr. 1 ble det lagt til et nytt første ledd i utlendingsloven § 108 om straff, uten at henvisningen i bestemmelsens sjuende ledd til bestemmelsens første ledd bokstav a og annet ledd bokstav a ble korrigert. Etter ovennevnte endring av første ledd vil riktig henvisning i bestemmelsens sjuende ledd være til annet ledd bokstav a og tredje ledd bokstav a, og departementet foreslår å endre bestemmelsen i tråd med dette.

7 Anmodningsvedtak nr. 937 (2015–2016) om kjønnsbasert forfølgelse som grunnlag for opphold

7.1 Bakgrunn

Stortinget har i anmodningsvedtak nr. 937 (2015–2016) besluttet følgende:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå regelverk og praksis for å sikre retten til asyl ved kjønnsbasert forfølgelse.»

I Innst. 414 S (2015–2016) fra Stortingets kommunal- og forvaltningskomite er komiteen særlig opptatt av at departementet må sikre at seksuelle overgrep mot kvinner fra offentlige tjenestemenn vurderes som forfølgelse når overgrepet er del av en systematisk politisk forfølgelse eller undertrykkelse av minoritetsgrupper. Komiteen hevder at man i tidligere praksis ikke har tillagt slike overgrep tilstrekkelig vekt, fordi voldtekt av kvinner er utbredt i enkelte kulturer. I følge komiteen har dette tidligere vært belyst av NOAS.

7.2 Departementets gjennomgang

I de senere årene har det vært økt oppmerksomhet knyttet til kjønnsrelaterte anførsler i asylsøk-

nader. I Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) Om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven), ble det lagt vekt på behovet for et særskilt kjønnsperspektiv ved flyktningrettslige vurderinger. I lovens § 29 annet ledd om ulike former for forfølgelse, ble det i bokstav f presisert at forfølgelse kan ta form av handlinger «rettet særskilt mot kjønn».

Departementet utarbeidet i 2012 egne retningslinjer om kjønnsrelaterte spørsmål i tilknytning til flyktningvurderingen (se rundskriv G-08/2012). Retningslinjene gir en helhetlig og systematisk gjennomgang av momenter i flyktningvurderingen og asylsaksbehandlingen hvor kjønnsrelaterte spørsmål kan få betydning. Retningslinjene omfatter både prosessuelle forhold, vilkårene i flyktningkonvensjonen og asylvurderingen, samt opphold på humanitært grunnlag. Retningslinjene klargjør at svært mange typer overgrep som typisk rammer kvinner/jenter, kan innebære forfølgelse etter utlendingsloven. Forutsatt at lovens øvrige vilkår er oppfylt, skal risiko for slike overgrep føre til at det gis oppholdstillatelse i Norge. Departementet har i tillegg utarbeidet egne retningslinjer for håndteringen av utlendingssaker der kjønnslemlestelse er et tema (se rundskriv GI-03/2012).

UDI og UNE har også utarbeidet egne retningslinjer for utvalgte kjønnsensitive spørsmål. UNE har blant annet utarbeidet et praksisnotat om konvensjonsgrunnen «medlemskap i spesiell sosial gruppe», der flere typer overgrep som typisk rammer kvinner omtales.

Etter departementets vurdering er dagens regelverk og retningslinjer om kjønnsbasert forfølgelse utformet på en måte som ivaretar kjønnspektivet i asylsaksbehandlingen godt. I følge UDI gir departementets retningslinjer også god veiledning for dem i den praktiske vurderingen av disse sakene. Både regelverk og retningslinjer åpner for at kvinner som risikerer seksuelle overgrep fra myndighetspersoner etter en konkret vurdering kan få flyktningstatus i Norge.

Departementet har bedt UDI om en redegjørelse for praktiseringen av regelverket om kjønnsbasert forfølgelse, og de er særlig bedt om å beskrive hvilke vurderinger som i dag gjøres i saker der kvinner anfører at de i hjemlandet risikerer seksuelle overgrep fra offentlige tjenestemenn.

UDI opplyser at de foretar en konkret og individuell vurdering av anførselene om kjønnsrelatert forfølgelse på bakgrunn av den til enhver tid foreliggende landinformasjon. Etter regelverk og praksis innebærer dette også en vurdering av søkerens troverdighet, som kan være avgjørende for om søkeren fyller vilkårene for beskyttelse.

UDI har ikke systemer som gjør det mulig å ta ut tall som viser hvor mange kvinner som har anført risiko for kjønnsbasert forfølgelse, eller som er innvilget oppholdstillatelse som flyktning der grunnlaget for søknaden har vært kjønnsbasert forfølgelse. Asylsaksbehandlere i UDI rapporterer imidlertid manuelt på et eget skjema om vedtak der grunnlaget for søknaden har vært kjønnsrelatert forfølgelse. UDI understreker at det er noe usikkerhet knyttet til de manuelle registreringene, og det antas å være en underrapportering på antall saker i denne kategorien.

De manuelle registreringene for perioden 2012–2016, der kjønnsrelatert forfølgelse har vært anført som grunnlag for søknaden om beskyttelse, viser at det ble innvilget totalt 733 søknader etter utlendingsloven § 28 første ledd (flyktningstatus). 44 søkere ble gitt en § 38-tillatelse (opphold på humanitært grunnlag). I samme periode ble det rapportert om 377 avslag. Dersom man kun ser på kategorien der det var anført voldtekt eller reaksjoner/nye overgrep etter flukt fra tidligere voldtekt, ble det rapportert om totalt 134 vedtak, hvorav 104 resulterte i flyktningstatus. Av innvilgelsene var kjønnsrelaterte anførsler vurdert og lagt til grunn i 36 saker. I 66 saker fremgår det at søkerne fikk beskyttelse uavhengig av anførselene om voldtekt. Dette gjaldt hovedsakelig søkere fra Eritrea, Afghanistan og Somalia.

I innstillingen fra Stortingets kommunal- og forvaltningskomitee fremgår det at NOAS tidligere har kritisert UDIs praksis. Det antas at komiteen her sikter til kritikk som kom fra NOAS i 2012, der de hevdet at UDI aldri vurderer overgrep utført av myndighetspersoner på kvinner i forvaring/fengsel som en type statlig forfølgelse som gir grunnlag for flyktningstatus.

UDI har opplyst til departementet at dette ikke er korrekt. For å illustrere hvilke vurderinger UDI gjør i disse sakene, har de gitt en grundig redegjørelse for sin praksis i Etiopia-saker med anførsler om voldtekt og seksuelle overgrep i forbindelse med forvaring hos myndighetene eller ved husransaker. Av redegjørelsen fremgår det tydelig at UDI mener voldtekt faller inn under forfølgelsesbegrepet, og at risikoen for voldtekt ved retur alltid skal vurderes. Dersom søkeren i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort risiko for seksuelle overgrep ved retur, vurderes det om risikoen har årsakssammenheng med søkerens faktiske eller tillagte politiske oppfatning. Der voldtekten skjer under forvaring som skyldes faktisk eller tillagt politisk oppfatning, er det en presumpsjon for at det er årsakssammenheng. Dersom

søkerens opplysninger tyder på at overgrepet var uttrykk for maktmisbruk fra en enkeltstående tjenestemann på hjemstedet, vil forfølgelsesfaren som oftest ikke skyldes søkerens politiske oppfatning. Dersom det ikke finnes årsakssammenheng med en forfølgelsesgrunn, vurderes det om det er grunnlag for beskyttelse etter lovens § 28 første ledd bokstav b (subsidiær beskyttelse). Om søkeren kan ha tilgang til et trygt internfluktalternativ inngår i denne vurderingen.

UDIs beskrivelse av praksis underbygges med statistikk. Statistikk for perioden 2012–2016 viser at UDI ga flyktningstatus i 8 saker av den kategorien NOAS har vist til (overgrep mot kvinner i fengsel/forvaring). Også her antas det å være en underrapportering, fordi hovedanførselen i mange av disse sakene har vært knyttet til frykt for å bli drept på grunn av politisk oppfatning, og søknadene er innvilget på dette grunnlag.

Etter departementets vurdering gir dagens regelverk og retningslinjer et godt vern til kvinner som risikerer kjønnsbasert forfølgelse. UDIs redegjørelse for praksis støtter opp under dette og bekrefter at praksis er i samsvar både med nasjonalt regelverk og internasjonale forpliktelser. Kvinner som anfører risiko for seksuelle overgrep fra offentlige tjenestemenn får en grundig og individuell vurdering, og de får flyktningstatus dersom vilkårene for det er oppfylt. På denne bakgrunn kan departementet ikke se at det er behov for verken regelverks- eller praksisendringer knyttet til den problemstillingen komiteen er opp-tatt av i sin innstilling.

8 Anmodningsvedtak nr. 851 og 859 (2015–2016) om endringer i underholdskravet

8.1 Bakgrunn

Under behandlingen av Prop. 90 L (2015–2016) Endringer i utlendingsloven mv. (innstramminger II) ba stortingsflertallet om enkelte endringer i gjeldende underholdskrav. For det første var det ønskelig å redusere underholdskravet til tidligere nivå, dvs. til 88 % av lønnstrinn 19. Dernest ønsket flertallet å endre fristen for å søke familiejenforening. Det siktes her til dagens ettårsfrist, som innebærer at det gis fritak fra underholdskravet dersom søknad om familiejenforening fremmes innen ett år etter at referansepersonen fikk beskyttelse (asyl) i Norge.

Anmodningsvedtak nr. 851 (2015–2016) lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endret lov- og regelverk for familiegjennforening hvor gjeldende unntak fra underholdskravet videreføres, og hvor kravet til inntektsnivå i bestemmelsene om underholdskrav tilbakeføres til tidligere nivå.»

Anmodningsvedtak nr. 859 (2015–2016) lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med endrede tidsfrister for å søke familiegjennforening.»

I Innst. 391 L (2015–2016) pkt. 4.2 er bakgrunnen for anmodningsvedtak nr. 859 beskrevet mer detaljert slik:

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet støtter verken regjeringens forslag om å oppheve unntaket fra underholdskravet som i dag gjelder for utlendinger som får opphold etter utlendingsloven § 28 eller forslag om å innføre krav om tre års karantene for å få familiegjennforening. Etter gjeldende regler gjelder unntaket fra underholdskravet dersom det søkes familiegjennforening innen ett år. Disse medlemmer mener unntaket bør strammes inn og presiseres slik at det blir mer i samsvar med reglene i våre naboland.

Disse medlemmer mener det bør gis en frist på tre måneder for å fremme søknad om familiegjennforening for personer som er gitt opphold etter utlendingsloven § 28. Dersom det foreligger praktiske hindringer i opprinnelseslandet som gjør at søkeren ikke kan fremskaffe nødvendige dokumenter innen fristen, eller at kapasiteten på norske utenriksstasjoner forhindrer at man får levert søknaden, skal det etter henvendelse kunne gis en utvidet frist på ytterligere tre måneder. Utlendingsmyndighetene i Norge har ansvar for at asylsøkere gis god informasjon om regelverket for familiegjennforening og tidsfristene for å søke før underholdskravet gjøres gjeldende.

Disse medlemmer fremmer med bakgrunn i dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med endrede tidsfrister for å søke familiegjennforening.

Disse medlemmer ber regjeringen vurdere nettbaserte søknader eller andre ordninger som sikrer at det er praktisk mulig å søke familiegjennforening innenfor de nye fristene.»

Fremskrittspartiet, Høyre, Arbeiderpartiet og Senterpartiet stemte for forslaget om endrede tidsfrister, mens Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne stemte imot.

Departementet melder med dette tilbake til Stortinget hvordan regjeringen vil følge opp ovennevnte anmodningsvedtak.

8.2 Gjeldende rett

Etter dagens regelverk stilles det som hovedregel krav om sikret underhold i saker om familieinnvandring, jf. utlendingsloven § 58 og utlendingsforskriften §§ 10-8 til 10-11. Underholdskravet skal sikre at personer som henter familiemedlemmer til Norge kan forsørge disse. Underholdskravet gjelder i utgangspunktet generelt, men det er gjort unntak for enkelte grupper.

Det følger av utlendingsforskriften § 10-8 fjerde ledd bokstav a at det gjøres unntak fra kravet til fremtidig inntekt når søkeren er ektefelle, samboer eller barn av en referanseperson som har oppholdstillatelse som flyktning. Dersom søkeren er referansepersonens ektefelle, er det et vilkår at ekteskapet ble inngått før referansepersonen reiste inn i Norge. Med mindre det skyldes forhold som ligger utenfor søkerens kontroll, må søknaden være fremmet innen ett år etter at referansepersonen fikk oppholdstillatelse, jf. utlendingsforskriften § 10-8 siste ledd. Ettårsfristen regnes fra vedtaket om beskyttelse ble truffet. Ettårsfristen avbrytes når søkeren møter opp på utenriksstasjonen og leverer alle dokumenter som skal følge søknaden.

Behandlingsgebyret for førstegangssøknad om familieinnvandring er fra 1. januar 2017 8 000 kr., jf. utlendingsforskriften § 17-10. Gebyret betales ved registrering av søknaden på nett. For barn kreves det ikke gebyr.

8.3 Høringen

Departementet sendte forslag til endringer i utlendingsforskriften på høring 18. januar 2017. Forslaget gikk ut på å innføre en frist på tre måneder for å registrere søknad om familiegjennforening på nett, i kombinasjon med seks måneders betalingsfrist og ett års oppmøtefrist, for at flyktninger kan unntas fra kravet til sikret underhold. Det ble foreslått at fristen skulle regnes fra tidspunktet for kunngjøring av referansepersonens oppholdstillatelse i Norge. Samtidig ble det foreslått å tilbakeføre underholdskravet til det nivået som gjaldt frem til 9. mai 2016.

Flertallet av høringsinstansene pekte på at en tredeling av fristen vil gi et komplisert regelverk, som vil være vanskelig å kommunisere og praktisere, og dermed vil føre til et betydelig veilednings- og informasjonsbehov. En slik endring ville videre innebære relativt høye IKT-kostnader og ta lang tid å implementere, samt kreve flere skjønnsmessige vurderinger. Enkelte høringsinstanser pekte også på at det er vanskelig å beregne fristen basert på tidspunktet for underretting.

8.4 Departementets vurdering

Etter en samlet vurdering tar departementet sikte på å innføre en frist på *seks måneder* for å søke familiegjennforening med flyktning for at det gjøres unntak fra underholdskravet. Seksmånedersfristen avbrytes når søknad om familiegjennforening registreres på nett og gebyret betales. Dagens ettårsfrist for å møte opp personlig og levere søknaden med vedlegg fysisk ved norsk utenriksstasjon, videreføres. Fristene løper, som i dag, fra vedtakstidspunktet for referansepersonens flyktningstatus. Dette ivaretar hensynet til notoritet og forutberegnelighet ved fristberegningen. Dersom fristene oversittes, vil flyktningen måtte oppfylle underholdskravet, med mindre søkeren har vært forhindret fra å søke eller møte personlig på et tidligere tidspunkt pga. forhold som ligger utenfor søkerens kontroll.

Departementet vil samtidig tilbakeføre underholdskravet til det nivået som gjaldt frem til 9. mai 2016, dvs. 88 prosent av lønnstrinn 19.

9 Økonomiske og administrative konsekvenser

Ingen av endringsforslagene vil medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

10 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 48 første ledd

Det inntas en henvisning til 41 a, som innebærer en presisering av at 24-årskravet i saker om familieetablering også vil gjelde når noen søker tillatelse som for å inngå ekteskap (forlovedetillatelse). 24-årskravet foreslås også presisert uttrykkelig i første ledd.

Det kan helt unntaksvis forekomme tilfeller hvor en søknad om forlovedetillatelse vil være en sak om familiegjennforening i henhold til § 41 a, for eksempel dersom partene hadde eller ventet barn før referansepersonen reiste inn i riket og partene velger å søke om forlovedetillatelse istedenfor tillatelse som samboere. I slike grensetilfeller kan det gjøres unntak og praktiseres et krav om at partene må være over 18 år, jf. forslag til presisering av dette i første ledd fjerde punktum.

Det kan også praktiseres et 18-årskrav dersom det er grunnlag for å gjøre unntak fra 24-årskravet i henhold til § 41 a annet ledd («dersom det er åpenbart at ekteskapet eller samlivet er frivillig»).

Til § 108 sjuende ledd

Dagens henvisning i utlendingsloven 108 sjuende ledd til første ledd bokstav a og annet ledd bokstav a endres slik at det i stedet henvises til bestemmelsens annet ledd bokstav a og tredje ledd bokstav a.

Til § 128 første ledd første og annet punktum

Det vises til de alminnelige motivene avsnitt 4.1.3.

Endringen innebærer for det første en presisering slik at det i § 128 første ledd første punktum henvises til § 76 annet ledd og ikke til § 76 som sådan. Det vises til at de begrensninger mht. instruksjonsadgang som følger av § 76 kun finnes i annet ledd.

Endringen innebærer videre en presisering av at reglene i utlendingsloven § 128 første ledd første og annet punktum gjelder *enkelt saker*. Presiseringen i annet punktum, sett i sammenheng med utlendingsloven §§ 105 og 130, sikrer departementet myndighet til å gi generelle instruksjoner om tvangsmidler i sikkerhetssaker etter utlendingsloven.

Hva som kan være innholdet i en generell instruks vil begrenses blant annet av i § 99 første ledd som forutsetter at avgjørelser om bruk av tvangsmidler må være basert på en konkret og individuell vurdering.

Til § 130 fjerde ledd

Det vises til de alminnelige motivene avsnitt 4.2.3.

Endringen innebærer at det kommer inn en hjemmel for å gi forskrift om pålegg om meldeplicht eller bestemt oppholdssted etter bestemmelsens første ledd.

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i utlendingsloven (hjemmel til å gi generelle instruksjoner om tvangsmidler m.m.).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i utlendingsloven (hjemmel til å gi generelle instruksjoner om tvangsmidler m.m.) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i utlendingsloven (hjemmel til å gi generelle instruksjoner om tvangsmidler m.m.)

I

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her gjøres følgende endringer:

§ 48 første ledd skal lyde:

Oppholdstillatelse med inntil seks måneders varighet kan gis til en søker som skal inngå ekteskap etter innreisen med en referanseperson som nevnt i § 40 første ledd. Det er et vilkår at begge parter er over 24 år. Bestemmelsene i § 40 tredje, femte og sjuende ledd, § 40 a og § 41 a gjelder tilsvarende. *Dersom partene er omfattet av unntak fra 24-årskravet, jf. § 41 a, er det et vilkår at begge parter er over 18 år.* Kongen kan fastsette nærmere vilkår i forskrift.

§ 108 sjuende ledd skal lyde:

Når allmenne hensyn krever det, skal Utlendingsdirektoratet anmelde forholdet når det er grunn til å tro at det har skjedd en overtredelse av *annet* ledd bokstav a eller *tredje* ledd bokstav a ved

at det er gjort bruk av arbeidskraften til en utlending som ikke har nødvendig tillatelse etter loven.

§ 128 første ledd skal lyde:

Departementet kan, uavhengig av de begrensningene som følger av § 76 *annet ledd*, instruere om saksbehandlingen og om alle prosessuelle beslutninger i *enkeltsaker* som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn. Departementet kan i *enkeltsaker* ikke instruere om bruk av tvangsmidler som besluttes i medhold av lovens kapittel 12, jf. § 130.

§ 130 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om pålegg om meldeplikt eller bestemt oppholdssted etter første ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

